मनुस्मृति
टीका

६३६८ पत्र ११

र्नेभावात् ॥ तुल्यात्रितत्र प्रतिपत्तिः ॥ कैव सेष्यद्प्राक्ति समाश्रितः ॥ न प्रयो-
जनवशेनापर्यान्तरकल्पनं रहृदालादयः शकुनिके स्युरुपलब्धव्याः
॥ प्रतुदस्तु जालपदं शबकोयाहिनश्चविकिरस्तु ॥ भिमरहृतस्वमत्स्या
दादाद्यसौ नेवहूर एवच ॥ प्रतुदाश्च हत्य खं यामि भक्षयन्ति ॥ स्वभावपय
केयावदिरप्रतुदाः श्वतपत्राद्यः ॥ जालपादा हंसा घादयः तेषां
विकल्प उक्तो ननु च विकल्पो न्यतरस्ये छा : प्रवृत्तिः सावाप्रतिषेधि न =
प्रेषापि स्यन्ते व लौकिकं हि भक्षणं ॥ ततः सत्येवार्थित्वे न शास्त्रीयेर
येननियमतः स्यात् ॥ नत्र विकल्पितः स्यात् ॥ नत्वविकल्पितस्य प्र
तिषेधस्य नार्किं चित्प्रयोजनं पश्यामः ॥ उच्यते दत्तोत्तरमेतत् ॥ प
त्राभिप्रेत सर्वप्रयोगाश्च तद्देवार्थावगतिः ॥ पौरुषेयः स्वयं ग्रन्थः समा
हितचेतसा प्रयत्नेन वाप्यानुसाह स्त्रिकं संप्रेषमाचार्येण प्रणीतं
॥ तत्राशाच्यमनर्थकं प्रयोक्तुं ततस्त्रा चायामिधानं उच्यते ॥ तते

मनु ९० जालपदे प्रतिषेधेनास्वसंति ॥ येनतत्तद्विशेषं हंसस्यप्रावेन निषेधयति ॥ यत्त भाष्य
यत्तदपि स्मरणमेवक्षन्यन्नातास्यासि नजालपादइत्युक्ति प्रमादपाठः स्या
दुक्तंचैतत्तदिगितिवेष्टितेनमहताचास्त्रप्रणयनेनाचार्यागणमभिप्रा
यालंदयंते ॥ विशेषप्रचारानुमीयतेऽन्नेनापदिंतेभक्षयेदितिविधत्
तेसामान्यप्रतिषेधउभयोरर्थवत्त्वापत्ये वमांसविक्रय्यार्थ्यं पशवो
हन्यंते ॥ सास्रता ॥ आपणोमांसस्येत्यके ॥ वल्लूरं वा ॥ मांसंसंशोष्य
चिरस्थापितं ॥ नरैर्वविक्रीयैभक्षयंतेतेनस्वाविश्किराः ॥ मत्स्यखला
कादयः ॥ आपनत्स्यवचनानुतेषांपादिकोभक्षताप्यस्ति ॥ स
हिपठतिकुकुटोविकरगातिति ॥ नचात्रमानववस्यवचनस्यकु
कुटोपसंहारः शाख्योवत्कं कुकुटोनाम [illegible] मानंर्यमभ्रसं
मात्र ॥ वकंचैववलाकंचकाकोलंखंजरीटकं ॥ मत्स्यादान्विड्व
राहुमत्स्यानेवचसर्वशः ॥ वकवलाकाकाकोलानिमहुत्मस्या